

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **D. P.**, zastoupené JUDr. Alenou Lasotovou, advokátkou, se sídlem Přívozska 10, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 5. 2007, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 2. 2008, č. j. 18 Cad 109/2007 - 28,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 2. 2008, č. j. 18 Cad 109/2007 - 28, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 18 Cad 109/2007 - 28 ze dne 28. 2. 2008, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 2. 5. 2007, č. X, jímž žalovaná zamítla stěžovatelčinu žádost o starobní důchod pro nesplnění podmínek podle ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť stěžovatelka nesplnila zákonnou podmínku 25 let pojištění, protože podle zjištěných skutečností získala pouze 24 let a 247 dní pojištění.

V poněkud konfusně koncipované kasační stížnosti, kterou nebylo možno pro nespolečnost stěžovatelky s ustanovenou zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti doplnit, stěžovatelka namítla, že pracovníci Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě byla před podáním žádosti o starobní důchod informována, že její doba pojištění činí 25 let a 2 měsíce, tudíž podmínku nároku na starobní důchod spočívající v získání potřebné doby pojištění splňuje. Proto stěžovatelka žádost o dávku důchodového pojištění

podala. Dále stěžovatelka uvedla, že žalovaná jí zaslala informativní osobní list důchodového pojištění z 15. 1. 2007, aniž ji vyzvala k doplnění či ke kontrole údajů v tomto listu uvedených. V následném rozhodnutí o žádosti o starobní důchod pak žalovaná uvádí, že stěžovatelka získala pouze dobu pojištění o délce 24 let a 247 dnů.

V rozhodnutí žalovaná uvedla, že proti němu nejsou přípustné žádné opravné prostředky v řízení správním. S touto skutečností stěžovatelka nesouhlasí, neboť podle ní je proti každému rozhodnutí přípustné odvolání nebo stížnost. Pokud jí žalovaná v rozhodnutí o zamítnutí žádosti o starobní důchod poučila o možnosti podat žalobu, postrádalo toto poučení informaci o tom, který soud má přezkum provést. Stěžovatelka se proto dne 18. 6. 2007 obrátila žalobou na „Okresní správní soud v Brně“, zásilka se jí ovšem vrátila jako nedoručitelná. Aby jí zůstala zachována dvouměsíční lhůta, stěžovatelka se obrátila žalobou na Krajský soud v Ostravě, který však podle jejího názoru není správní soud. Proto očekávala, že Krajský soud v Ostravě usnesením vysloví svou nepřislusnost a věc postoupí příslušnému soudu. Tak se ovšem nestalo a stěžovatelka v tom spatřuje pochybení. Dalším procesním pochybením krajského soudu podle stěžovatelky bylo, že usnesením nerozhodl o tom, že žalovaná souhlasí, aby věc byla projednávána před Krajským soudem v Ostravě, ač se nejedná o správní soud.

Dále krajský soud podle stěžovatelky v rozporu se zákonem nevydal usnesení o vyjádření k žalobě (stěžovatelka žádné takové usnesení neobdržela). Přitom žalovaná zaslala své vyjádření dne 21. 8. 2007. Stěžovatelka z toho vyvozuje, že soudce krajského soudu byl v telefonickém kontaktu se žalovanou, aniž to uvedl do spisu.

Při jednání rozhodující soudce stěžovatelku podle jejích slov nezákonně nutil, aby do spisu předložila originály potvrzení z 18. 9. 2007 a 21. 7. 1998 a bezdůvodně odmítal kopie.

Konečně pak, pokud jde o námitky procesního charakteru, stěžovatelka uvedla, že zástupkyně žalované vždy seděla v jednacím síni již před zahájením jednání. Zástupkyně žalované se podle stěžovatelky „údajně jmenuje Mgr. Dáša Strýčková“. Nikdy podle stěžovatelky soudu nepředložila plnou moc a svůj průkaz totožnosti. Stěžovatelka posléze údajně přes internet zjistila, že „Mgr. Dáša Strýčková není zaregistrována jako právnička“.

K věci samé stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že krajský soud se jejími námitkami nezabýval dostatečně a řádně své rozhodnutí nezdůvodnil. Stěžovatelka namítá, že předložila jako písemný důkaz žádost adresovanou Okresnímu soudu v Táboře o zaslání rozsudku z roku 1971, jímž hodlala prokázat chybný údaj žalované o době zaměstnání stěžovatelky. Stěžovatelka tvrdí, že její podpis na listině, kterou žalovaná předložila, a na níž je uvedena doba chybná, není její podpis. Okresní soud v Táboře však na žádost stěžovatelky nereagoval a krajský soud si sám rozsudek nevyžádal.

Dále podle stěžovatelky žalovaná uvedla vědomě nesprávný údaj o době zaměstnání v období od 25. 3. 1978 do 18. 12. 1978, ač jakýsi blíže nespecifikovaný „Chomutov“ žalované měl sdělit dobu zaměstnání o dva dny delší, tj. do 20. 12. 1978. Stěžovatelka namítá, že ukončení trestu uvedené „Chomutovem“ není ukončení pojištění pro nárok na důchod. Stěžovatelka to dovozuje z toho, že podle tehdejšího zákoníku práce měl každý

bez výjimky právo na dovolenou po odpracování šesti měsíců. Doba dovolené se započítávala podle stěžovatelky do doby pojištění. Stěžovatelka přitom měla v rozhodném období nárok na 3 týdny dovolené. Tuto dobu ovšem krajský soud nezohlednil a ani se k ní nevyjádřil. Obdobně nesprávný je podle stěžovatelky zápočet výkonu jejího trestu (resp. zaměstnání ve výkonu trestu) v Pardubicích v letech 1986 až 1988, neboť i po ukončení tohoto trestu 16. 9. 1988 měla ještě nárok na 4 týdny dovolené. Podobně nesprávná je i doba zaměstnání v letech 1983 až 1984.

Stěžovatelka je rovněž přesvědčena, že žalovaná nesprávně převedla na dny pojištění dobu od 1. 1. 1988 do 16. 9. 1988, neboť tuto dobu přepočítala jako 258 dnů, ač podle stěžovatelky se jedná o 260 dnů, neboť únor roku 1988 měl 29 dnů.

Stěžovatelka k okolnostem zaměstnání ve výkonu trestu navrhovala výslech svědků, nicméně krajský soud jejímu návrhu podle stěžovatelky nezákonně nevyhověl se zdůvodněním, že by nebylo možné svědeckou výpověď doby pojištění prokázat.

Stěžovatelka konečně namítla, že od 16. 11. 1994 do 7. 2. 1995 byla vedena jako uchazeč o zaměstnání na úřadu práce, což i doložila. Žalovaná však dobu evidence jako dobu pojištění rovněž nezohlednila.

S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a rozhodl, že o její žalobě bude rozhodovat správní soud v prvním stupni, a určil, který soud to bude.

Žalovaná ke kasační stížnosti pouze uvedla, že souhlasí s rozsudkem krajského soudu v plném rozsahu.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka napadla rozhodnutí žalované žalobou, v níž namítala, že rozhodnutí žalované vychází z nesprávně započtených dob pojištění. Konkrétně uvedla, že v roce 1965 byla zaměstnána 2 - 3 měsíce u pošty a posléze v roce 1966 nastoupila do podniku Kovona. Dále namítla, že v roce 1971 je u ní nesprávně vedeno jako datum ukončení zaměstnání 30. 4. 1971, protože byla podle svých slov zaměstnána až do konce srpna či začátku září 1971. Dále zpochybnila datum konce doby zaměstnání v roce 1978 (20. 12. místo 18. 12.) a v roce 1994 (15. 11. 1994) s tím, že byla v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání až do 17. 1. 1995. Vznela rovněž námitka proti evidenci doby od 6. 10. 1988 do 13. 7. 2003 jako doby vyloučené.

Krajský soud zaslal, jak vyplývá ze soudního spisu, 11. 7. 2007 stejnopis žaloby žalované s výzvou, aby se ve lhůtě jednoho měsíce k žalobě vyjádřila. Žalované byla výzva doručena dne 24. 7. 2007. Dne 23. 8. 2007 obdržel krajský soud vyjádření žalované, v němž žalovaná odmítla výtky stěžovatelky stran evidence dob vyloučených, nicméně připustila, že nesprávně nezhodnotila stěžovatelce dobu evidence jako uchazečky o zaměstnání od 16. 11. 1994 do 17. 1. 1995. Upozornila však na to, že ani s touto dobou stěžovatelka nezíská potřebnou dobu pojištění pro nárok na starobní důchod.

Dále ze spisu vyplývá, že krajský soud na 11. 10. 2007 nařídil jednání ve věci, k němuž se dostavily obě strany, tj. jak stěžovatelka, tak zástupkyně žalované. Z protokolu

o jednání vyplývá, že za žalovanou se dostavila osoba oprávněná jednat za správní orgán ve smyslu § 33 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a to Mgr. Dáša Strýčková, přičemž generální pověření k jednání za žalovanou bylo uloženo u předsedy krajského soudu pod zn. Spr. 6119/98, což bylo v protokolu o jednání poznamenáno. Z protokolu dále vyplývá, že stěžovatelka v průběhu jednání nevzniesla žádných námitek proti obsazení soudu a průběhu jednání (např. námitky stran zachování rovného postavení účastníků apod.). První jednání bylo odročeno, jak vyplývá z protokolu o jednání, z důvodu, že „žalobkyně prohlašuje, že na podané žalobě trvá s tím, že u tohoto jednání ovšem nemá veškeré doklady a listiny ofoceny a dodá je u příštího jednání“.

Při dalším jednání stěžovatelka předložila přípis právního nástupce bývalého zaměstnavatele (Československé spoje) o době zaměstnání od 27. 7. 1965 do 22. 9. 1965. Dále namítla, že jí nebyla započtena doba od 16. 11. 1994 do 7. 2. 1995, kdy byla ve vyšetřovací vazbě, a posléze doba ve výkonu trestu do 16. 2. 1996. K tomu přiložila přípis Vězeňské služby České republiky, Věznice Pardubice, že byla pracovní zařazena od března 1995 do května 1995, poté již pro nedostatek práce pracovní zařazena nebyla. Pokud šlo o rok 1978, namítla, že podle osobního listu důchodového pojištění přiloženého k rozhodnutí jí byla započtena doba zaměstnání od 25. 3. 1978 do 18. 12. 1978, ale podle kopie evidenčního listu důchodového zabezpečení, kterou stěžovatelka disponovala, v roce 1978 byla zaměstnána až do konce kalendářního roku, tj. až do 31. 12. 1978. Stěžovatelka rovněž doložila potvrzení Úřadu práce v Ostravě, podle něhož byla v evidenci uchazečů o zaměstnání od 10. 10. 1991 do 30. 10. 1991 a od 18. 11. 1993 do 17. 1. 1995.

Na základě přednesů stěžovatelky při jednání krajský soud vyzval Vězeňskou službu České republiky, právního nástupce Československých spojů a Úřad práce v Ostravě, aby potvrdil stěžovatelkou udávané doby zaměstnání. Vězeňská služba České republiky, Věznice Pardubice, sdělila, že stěžovatelka byla od 16. 11. 1994 do 7. 2. 1995 ve vazbě, kde nebyla pracovní zařazena. Ve výkonu trestu byla do 16. 2. 1996, přičemž pracovní zařazena byla od 13. 3. 1995 do 4. 6. 1995. Úřad práce potvrdil, že stěžovatelka byla vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání v udávané doby a je vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání od 6. 2. 1997 opětovně až dosud. Rovněž právní nástupce Československých spojů potvrdil udávanou dobu zaměstnání.

Při dalším ústním jednání stěžovatelka toliko navrhla slyšení svědka, pracovnice Věznice Pardubice, který by potvrdil, že byla ve věznici v rekvalifikačním kursu, což je podle názoru stěžovatelky rovněž doba započitatelná jako doba pojištění. Taktéž uvedla, že se domnívá, že po skončení pracovního zařazení ve výkonu trestu v roce 1995 byla v evidenci uchazečů o zaměstnání, proto jí měla být tato doba započtena jako doba pojištění.

Krajský soud vzal posléze za prokázané, že stěžovatelka měla v době vydání rozhodnutí vykázáno podle osobního listu důchodového pojištění celkem 24 let a 147 dnů pojištění, a to na základě evidenčních údajů obsažených ve správním spise žalované. Podle krajského soudu však v průběhu řízení o žalobě byly prokázány i další doby pojištění stěžovatelky, a to doba zaměstnání u Československých spojů (57 dnů) a doba pracovního zařazení ve výkonu trestu v době od 13. 3. 1995 do 4. 6. 1995 v rozsahu 52 dnů. Součet těchto dob, jejichž získání vzal krajský soud za prokázané, však nedostačoval k pokrytí

chybějící doby pojištění potřebné pro vznik nároku na dávku důchodového pojištění ve smyslu ustanovení § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění (z chybějících 118 dnů zbývalo pokrýt podle krajského soudu ještě 9). S ohledem na tuto skutečnost žalobu stěžovatelky zamítl.

Rozsudek byl stěžovatelce doručen dne 10. 3. 2008, kasační stížnost byla podána dne 25. 3. 2008.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvody, které s jistou dávkou velkorysosti lze považovat podle obsahu za námitky nesprávného právního posouzení věci ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a námitky vad řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto považuje pro tyto důvody kasační stížnost za přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal. Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Pokud jde o stěžovatelčiny námitky stran vad řízení týkající se nepřislušnosti soudu a vad v připouštění důkazů a osob jednajících za protistranu, musí je Nejvyšší správní soud odmítnout.

Námítka věcné nepřislušnosti Krajského soudu v Ostravě k projednání žaloby ve správním soudnictví, neboť nejde podle stěžovatelky o správní soud, je zcela nepřipadná. Podle ustanovení § 3 odst. 1 s. ř. s. ve správním soudnictví jednají a rozhodují krajské soudy a Nejvyšší správní soud. U krajských soudů pak vykonávají správní soudnictví specializované senáty a specializovaní samosoudci. Tedy právě a pouze krajský soud je věcně příslušný k řízení o žalobě ve správním soudnictví - okresní soudy ve správním soudnictví vůbec nerozhodují.

Zcela nepřipadná je i námitka stěžovatelky, že krajský soud nevydal usnesení, jímž by vyzýval žalovanou k vyjádření k žalobě, žalovaná však přesto vyjádření podala, což svědčí o tom, že rozhodující samosoudce telefonicky žalovanou kontaktoval. Je třeba zdůraznit, že podle § 74 odst. 1 s. ř. s. předseda senátu **doručí** žalobu žalovanému do vlastních rukou. Je pak **právem** žalovaného, aby se k žalobě vyjádřil. Jediné, k čemu je žalovaný povinen, je předložení správního spisu - tuto povinnost mu předseda senátu podle téhož ustanovení ukládá. Je tedy zřejmé, že za účelem vyjádření k žalobě se žádné usnesení ve správním soudnictví nevydává. Soud pouze žalobu žalovanému a ostatním účastníkům doručí. Ze soudního spisu je zřejmé, že se tak stalo dne 11. července 2007, přičemž žalovaná obdržela stejnopis žaloby dne 24. 7. 2007. K žádnému telefonickému styku se žalovanou tedy nedošlo a krajský soud postupoval zcela správným způsobem.

Stěžovatelka dále namítala, že po ní při jednání byly požadovány originály písemností namísto nabízených kopií. Tomuto tvrzení však ani v nejmenším neodpovídá protokol o jednání konaném dne 11. 10. 2007, v němž se zcela jednoznačně zaznamenává, že stěžovatelka prohlásila, že na podané žalobě trvá s tím, že u tohoto jednání nemá

veškeré doklady a listiny ofoceny, dodá je proto až u příštího jednání - z tohoto konstatování nijak nevyplyvá jakýkoliv nátlak na stěžovatelku, aby soudu ponechala originály písemností. V soudním spisu také žádné originály stěžovatelčiných písemností založeny nejsou. To vše svědčí pro to, že námitka stěžovatelky je zcela neopodstatněná.

Stejně tak nelze akceptovat stěžovatelčinu námitku stran nezpůsobilosti osoby, která za žalovanou v řízení vystupovala. Žalovaná je správní orgán. Podle § 33 odst. 5 s. ř. s. jedná za správní orgán jeho vedoucí, popřípadě jiná osoba k tomu oprávněná podle vnitřních předpisů. Jak je z výše uvedeného zřejmé, osoba, která v řízení za žalovanou jednala (tj. Mgr. Dáša Strýčková), je zaměstnankyní žalované, která byla generálně pověřena k jednání za žalovanou před Krajským soudem v Ostravě, přičemž toto generální pověření je uloženo u předsedy soudu pod zn. Spr. 6119/98. Není zřejmé, do jakého seznamu stěžovatelka na internetu nahlížela - snad šlo o seznam advokátů vedených Českou advokátní komorou. Mgr. Dáša Strýčková skutečně advokátem není - je však zaměstnankyní žalované jakožto správního orgánu, přičemž byla (vzhledem k tomu, že nejde o vedoucí správního orgánu) k jednání za žalovanou řádně pověřena.

Pokud však jde o poslední námitku stěžovatelky, že se krajský soud jejími námitkami stran tvrzených dob pojištění nezabýval dostatečně a řádně své rozhodnutí nezdůvodnil, zejména pak nezohlednil dobu evidence stěžovatelky jako uchazečky o zaměstnání od 16. 11. 1994 do 17. 1. 1995, je třeba stěžovatelce dát zapravdu.

Z rozsudku krajského soudu je zřejmé, že při svém hodnocení vyšel z toho, že k datu napadeného rozhodnutí žalované (7. 3. 2007) měla stěžovatelka vykázanu dobu pojištění v délce 24 let a 247 dní. To znamená, že do splnění podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění jí scházelo 118 dní. Krajský soud k námitkám stěžovatelky provedl dokazování, jímž zjistil existenci doposud nevykázaných dob pojištění v celkové délce 109 dní (práce pro Československé spoje a pracovní zařazení ve výkonu trestu v roce 1995). Vycházeje z tohoto skutkového zjištění krajský soud dospěl k závěru, že stále 9 dnů pojištění ke splnění podmínky nároku na dávku důchodového pojištění stěžovatelce chybí, a proto žalobu zamítl. **Ve svém rozsudku však zcela ignoroval stěžovatelčino tvrzení o tom, že jí nebyla započtena doba evidence jako uchazečky o zaměstnání od 16. 11. 1994 do 17. 1. 1995, kterému nadto plně přisvědčila i žalovaná a pro tento důvod navrhla zrušení svého rozhodnutí.** K této době pojištění (celkem 63 dní) se krajský soud vůbec ve svém rozsudku nevyjádřil, takže není vůbec zřejmé, proč ji nehodnotil, jaký význam jí přiložil atd. Jde přitom o dobu, který se zjevně nekryje s žádnou jinou vykázanou dobou pojištění (a to ani nově v řízení o žalobě zjištěnými). V tomto ohledu je třeba hodnotit rozsudek krajského soudu jako nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů - rozsudek se vůbec nevypořádává se skutečností, která vyšla v řízení najevo. Přitom by stěžovatelka za případného započtení této doby pojištění, o níž se krajský soud zcela opomněl jakkoliv vyjádřit, podmínku 25 let pojištění formulovanou již zmiňovaným ustanovením § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění přesáhla. Na hodnocení této skutečnosti tudíž závisí oprávnění samotné premisy, na níž krajský soud založil svůj zamítavý rozsudek.

Nejvyšší správní soud proto shledal v postupu krajského soudu vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, a proto námitky stěžovatelky

shledal důvodnými. Kasační stížnost je proto důvodná a Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Krajský soud je v dalším řízení právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku vázán (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2009

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu